

Performance Schema i dashboardy PmaControl: tropienie wolnych zapytań

Aurélien LEQUOY · April 13, 2026

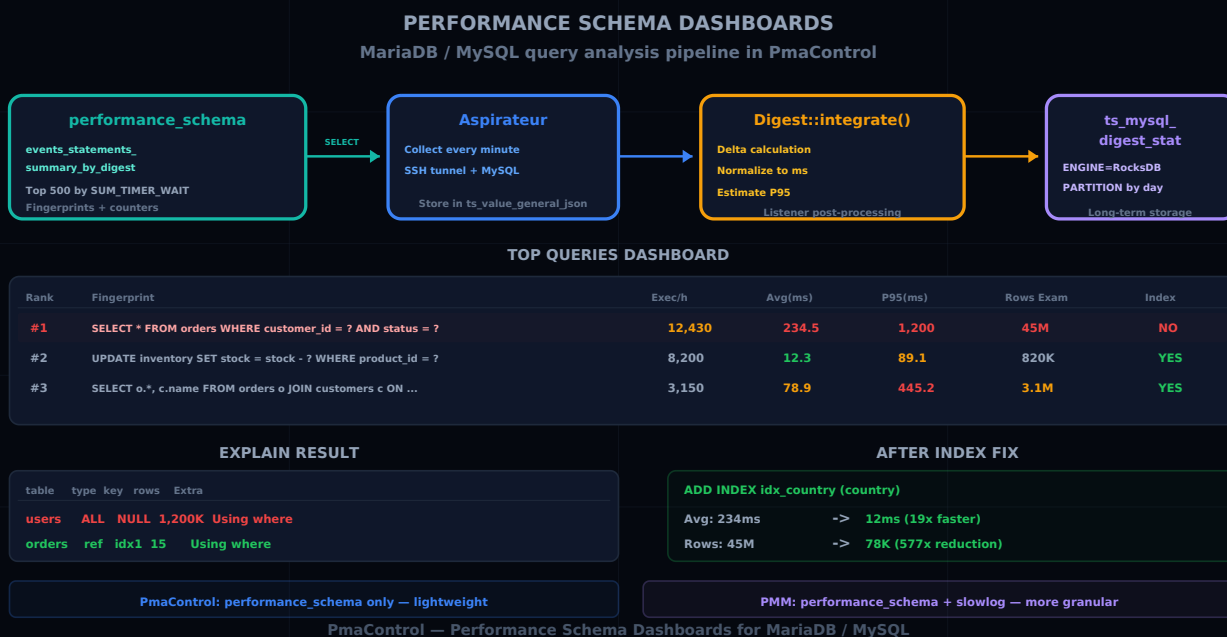
MARIADB

MYSQL

PERFORMANCE-SCHEMA

DIAGNOSTICS

PMACONTROL

Performance Schema: nieeksploatowana kopalnia złota

`performance_schema` jest domyślnie włączone w MariaDB / MySQL od lat. A mimo to większość DBA nie eksploatuje go na co dzień. Powód jest prosty: surowe dane są trudne do odczytania. Dziesiątki tabel, miliony wierszy, kumulatywne liczniki — bez narzędzia agregującego to jest szum.

PmaControl transformuje ten szum w sygnał. Zbiera dane z `performance_schema` za pomocą `Aspirateur`, agreguje je przez `Listener (Digest::integrate)` i prezentuje na wykorzystywalnych dashboardach. Ten artykuł opisuje kompletny pipeline, od źródła do dashboardu.

Sprawdzenie, czy performance_schema jest włączone

MariaDB

```
SHOW GLOBAL VARIABLES LIKE 'performance_schema';
```

```
+-----+-----+
| Variable_name      | Value |
+-----+-----+
| performance_schema | ON    |
+-----+-----+
```

Jeśli `OFF`, dodaj do pliku konfiguracyjnego:

```
[mysqld]
performance_schema = ON
```

Restart jest wymagany — ta zmienna nie jest dynamiczna.

MySQL

To samo na MySQL. Zmienna jest tylko do odczytu i wymaga restartu:

```
[mysqld]
performance_schema = ON
```

Wpływ na wydajność

Klasyczne pytanie: "czy performance_schema spowalnia mój serwer?" Odpowiedź w 2026 roku brzmi: **nie, w mierzalny sposób**. Narzut wynosi rzędu 1-3% przy typowych obciążeniach.

Korzyść w postaci widoczności znacznie przewyższa ten koszt.

Jedyny wyjątek: serwery z ekstremalnym obciążeniem (>100 000 zapytań/sekundę), gdzie liczy się każdy procent. W takim przypadku dezaktywuj niepotrzebne instrumenty zamiast całego performance_schema.

Źródło: events_statements_summary_by_digest

Kluczowa tabela, którą PmaControl eksploatuje, to:

```
SELECT * FROM performance_schema.events_statements_summary_by_digest
ORDER BY SUM_TIMER_WAIT DESC
LIMIT 10\G
```

Ta tabela zawiera podsumowanie według **fingerprinta** (znormalizowanego odcisku) każdego wykonanego zapytania. Oto najważniejsze kolumny:

Kolumna	Opis
DIGEST	Unikalny hash fingerprinta
DIGEST_TEXT	Znormalizowany tekst zapytania (parametry zastąpione przez ?)
COUNT_STAR	Łączna liczba wykonań
SUM_TIMER_WAIT	Łączny czas wykonania (w pikosekundach)
AVG_TIMER_WAIT	Średni czas na wykonanie
SUM_ROWS_EXAMINED	Łączna liczba zbadanych wierszy
SUM_ROWS_SENT	Łączna liczba zwróconych wierszy
FIRST_SEEN	Pierwsze wykonanie
LAST_SEEN	Ostatnie wykonanie

Fingerprint to kamień węgielny: normalizuje `SELECT * FROM users WHERE id = 42` i `SELECT * FROM users WHERE id = 1337` w jeden fingerprint `SELECT * FROM users WHERE id = ?`. Pozwala to na agregowanie statystyk niezależnie od wartości parametrów.

Pipeline PmaControl

Krok 1: Zbieranie przez Aspirateur

Aspirateur okresowo wykonuje następujące zapytanie na każdym nadzorowanym serwerze:

```
SELECT
  DIGEST,
  DIGEST_TEXT,
  COUNT_STAR,
  SUM_TIMER_WAIT,
  AVG_TIMER_WAIT,
  SUM_ROWS_EXAMINED,
  SUM_ROWS_SENT,
  SUM_NO_INDEX_USED,
  SUM_NO_GOOD_INDEX_USED,
```

```
FIRST_SEEN,  
LAST_SEEN  
FROM performance_schema.events_statements_summary_by_digest  
WHERE DIGEST IS NOT NULL  
ORDER BY SUM_TIMER_WAIT DESC  
LIMIT 500;
```

`LIMIT 500` jest celowy: PmaControl koncentruje się na 500 zapytaniach najkosztowniejszych pod względem łącznego czasu. Szybkie i rzadkie zapytania nie są interesujące z punktu widzenia optymalizacji.

Wyniki są przechowywane w `ts_value_general_json` ze znacznikiem czasu.

Krok 2: Przetwarzanie przez Listener

Gdy Listener wykryje nowe dane digest, uruchamia `Digest::integrate()`. Ta funkcja:

1. **Oblicza delty:** ponieważ `performance_schema` dostarcza kumulatywne liczniki (od ostatniego `TRUNCATE` lub restartu), `Digest::integrate` oblicza różnicę między dwoma zbiorami, aby uzyskać metryki z danego okresu.
2. **Normalizuje czasy:** pikosekundy są konwertowane na milisekundy do wyświetlania.
3. **Oblicza percentyle:** P95 (95. percentyl) czasu wykonania jest szacowany na podstawie rozkładów.
4. **Zapisuje do `ts_mysql_digest_stat`:** dedykowanej tabeli statystyk digest, partycjonowanej dziennie i wykorzystującej silnik RocksDB do kompresji.

```
Aspirateur  
→ SELECT FROM performance_schema (every minute)  
→ INSERT INTO ts_value_general_json  
  
Listener  
→ Detect new data (ts_max_date changed)  
→ Digest::integrate()  
→ Delta calculation (current - previous)  
→ Normalize to milliseconds  
→ Estimate P95  
→ INSERT INTO ts_mysql_digest_stat
```

Tabela ts_mysql_digest_stat

To długoterminowe przechowywanie statystyk digest:

```
CREATE TABLE ts_mysql_digest_stat (  
  id BIGINT UNSIGNED AUTO_INCREMENT,  
  server_id INT UNSIGNED,  
  digest VARCHAR(64),  
  digest_text TEXT,  
  period_start DATETIME,  
  period_end DATETIME,  
  exec_count BIGINT UNSIGNED,  
  total_time_ms DECIMAL(20,3),  
  avg_time_ms DECIMAL(15,3),  
  p95_time_ms DECIMAL(15,3),  
  rows_examined BIGINT UNSIGNED,  
  rows_sent BIGINT UNSIGNED,  
  no_index_used BIGINT UNSIGNED,  
  PRIMARY KEY (id),  
  KEY idx_server_digest (server_id, digest, period_start)  
) ENGINE=ROCKSDB  
PARTITION BY RANGE (TO_DAYS(period_start)) (  
  PARTITION p20260413 VALUES LESS THAN (TO_DAYS('2026-04-14')),  
  PARTITION p20260414 VALUES LESS THAN (TO_DAYS('2026-04-15')),  
  ...  
);
```

Partycjonowanie dzienne umożliwia:

- Szybkie czyszczenie: `ALTER TABLE ts_mysql_digest_stat DROP PARTITION p20260401;`
- Szybkie zapytania na zakresie dat
- Precyzyjną kontrolę retencji

Dashboardy

Widok Top Queries

Główny dashboard wyświetla najkosztowniejsze zapytania, posortowane według łącznego czasu:

Rang	Fingerprint	Exec/h	Avg(ms)	P95(ms)	Rows Exam
1	SELECT * FROM orders WHERE customer_id = ? AND status = ?	12,430	45.2	234.5	1,245,000
2	UPDATE inventory SET stock = stock - ? WHERE product_id = ?	8,200	12.3	89.1	820,000
3	SELECT o.*, c.name FROM orders o JOIN customers c ON o.customer_id = c.id	3,150	78.9	445.2	3,150,000
4	INSERT INTO audit_log (...)	45,600	1.2	5.3	0
5	SELECT COUNT(*) FROM sessions WHERE last_active < ?	980	234.5	890.1	98,000,000

Każdy wiersz jest klikalny, aby przejść do szczegółów.

Widok szczegółowy fingerprinta

Po kliknięciu fingerprinta PmaControl wyświetla:

- **Pełny tekst** znormalizowanego zapytania
- **Historię**: ewolucję średniego czasu wykonania i P95 przez ostatnie 30 dni
- **Współczynnik** rows_examined / rows_sent — wysoki współczynnik (>100:1) wskazuje na skanowanie tabeli lub brakujący indeks
- **Flagę no_index_used** — ile wykonania nie użyło żadnego indeksu

Identyfikacja brakujących indeksów

Współczynnik rows_examined / rows_sent to najpotężniejszy wskaźnik. Weźmy przykład:

```
Fingerprint: SELECT * FROM orders WHERE customer_id = ?
Rows examined: 1,245,000 (łącznie)
Rows sent: 12,430 (łącznie)
Współczynnik: 100:1
```

Ten współczynnik 100:1 oznacza, że MariaDB / MySQL bada 100 wierszy, aby zwrócić 1. To klasyczny objaw full table scan lub nieskutecznego indeksu.

Działanie: sprawdź obecność indeksu na `customer_id`:

```
SHOW INDEX FROM orders WHERE Column_name = 'customer_id';
```

Jeśli indeks nie istnieje:

```
ALTER TABLE orders ADD INDEX idx_customer_id (customer_id);
```

Flaga **SUM_NO_INDEX_USED**

PmaControl wyświetla na czerwono zapytania, w których `SUM_NO_INDEX_USED` jest wysoki. Ta flaga jest aktywowana, gdy MariaDB / MySQL wykonuje full table scan — to często problem wydajnościowy numer jeden.

EXPLAIN z PmaControl

Dla zapytań zidentyfikowanych jako problematyczne PmaControl może wykonać `EXPLAIN` bezpośrednio:

```
EXPLAIN SELECT * FROM orders WHERE customer_id = 42 AND status = 'pending';
```

Wynik jest wyświetlany z kodem kolorystycznym:

- **Zielony:** `type = ref` lub `type = eq_ref` — użycie indeksu, dobrze
- **Bursztynowy:** `type = range` — skanowanie zakresu, akceptowalne
- **Czerwony:** `type = ALL` — full table scan, do naprawienia

Integracja z agentem Marina+

Marina+ to agent automatycznej optymalizacji PmaControl. Analizuje dane digest i proponuje sugestie:

1. **Brakujące indeksy:** wykrywa zapytania z wysokim współczynnikiem `rows_examined/rows_sent` i sugeruje indeksy do utworzenia
2. **Zapytania do przepisania:** identyfikuje nieskuteczne wzorce (`SELECT *`, skorelowane podzapytania, `ORDER BY` na nieindeksowanej kolumnie)
3. **Konfiguracja:** dostosowuje parametry serwera na podstawie wzorców zapytań (`sort_buffer_size`, `join_buffer_size`, itd.)

Marina+ nie modyfikuje niczego automatycznie — generuje rekomendacje, które DBA weryfikuje i stosuje.

Porównanie z PMM (Percona Monitoring and Management)

PMM i PmaControl eksploatują to samo źródło danych (`performance_schema`), ale z różnymi podejściami:

Aspekt	PmaControl	PMM
Źródło	<code>performance_schema</code>	<code>performance_schema</code> + <code>slowlog</code>
Agent	Aspirateur (SSH + MySQL)	<code>mysqld_exporter</code> + QAN
Przechowywanie	<code>ts_mysql_digest_stat</code> (RocksDB)	ClickHouse (QAN)
Fingerprinting	Po stronie serwera (MariaDB / MySQL natywny)	Po stronie klienta (agent Percona)
P95	Szacowany na podstawie rozkładów	Obliczany ze <code>slowloga</code>
Historia	Partycjonowana dziennie, konfigurowalna retencja	ClickHouse, konfigurowalna retencja
Działania	Zintegrowany EXPLAIN, sugestie Marina+	Query Analytics + PMM UI

Główna różnica: **PMM łączy `performance_schema` i `slowlog`** dla dokładniejszych percentyli. PmaControl bazuje wyłącznie na `performance_schema`, co jest lżejsze, ale mniej granularne.

Zalety PmaControl: integracja z resztą ekosystemu (replikacja, topologia, alerty, akcje). PMM jest lepszy do czystej analizy zapytań, PmaControl jest lepszy do globalnego oglądu infrastruktury.

Przypadek praktyczny: znajdowanie i naprawianie wolnego zapytania

Scenariusz: dashboard PmaControl pokazuje zapytanie, które pochłania 40% łącznego czasu serwera.

Krok 1: Identyfikacja

W dashboardzie Top Queries:

```
#1 SELECT u.*, p.* FROM users u
      JOIN purchases p ON u.id = p.user_id
      WHERE p.created_at > ? AND u.country = ?
```

Exec/h: 5,200 Avg: 234ms P95: 1,200ms Rows exam: 45M

Krok 2: Analiza

Współczynnik `rows_examined / rows_sent` jest katastrofalny: 45 milionów zbadanych wierszy na ~5 200 wyników na godzinę.

EXPLAIN z PmaControl:

```
+----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
| id | type | table  | key  | rows | filt | Extra |
+----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
| 1  | ALL  | users  | NULL | 1.2M | 10%  | where |
| 1  | ref  | purchases | idx1 | 15   | 33%  | where |
+----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
```

Problem: `users` jest skanowany w trybie full table (`type = ALL`). Nie ma indeksu na `country` .

Krok 3: Naprawa

```
ALTER TABLE users ADD INDEX idx_country (country);
```

Krok 4: Weryfikacja

Po dodaniu indeksu dashboard PmaControl pokazuje poprawę w ciągu godziny:

```
#1 SELECT u.*, p.* FROM users u
JOIN purchases p ON u.id = p.user_id
WHERE p.created_at > ? AND u.country = ?
```

Exec/h: 5,200 Avg: 12ms P95: 45ms Rows exam: 78K

Średni czas spadł z 234ms do 12ms (x19), a liczba zbadanych wierszy z 45M do 78K (x577).

Dobre praktyki

1. Nie wykonuj TRUNCATE performance_schema ręcznie

PmaControl oblicza delty między dwoma zbiorami. Jeśli wykonasz `TRUNCATE TABLE performance_schema.events_statements_summary_by_digest`, liczniki wracają do zera i pierwsza delta będzie nieprawidłowa. Zostaw zarządzanie PmaControl.

2. Zwiększ `performance_schema_digests_size`, jeśli konieczne

Domyślnie MariaDB / MySQL przechowuje N pierwszych fingerprintów. Jeśli twoja aplikacja ma więcej odrębnych zapytań niż limit, najrzadsze są usuwane:

```
[mysqld]
performance_schema_digests_size = 10000 ; domyślnie ~5000
```

3. Koreluj ze `slow query logiem`

PmaControl przez `performance_schema` daje "co" (jakie zapytania są wolne). `Slow query log` daje "kiedy" (w jakim dokładnie momencie). Te dwa źródła się uzupełniają.

4. Monitoruj współczynnik `rows_examined / rows_sent`

To najłatwiej wdrażalny wskaźnik. Współczynnik > 100:1 to prawie zawsze brakujący indeks. Współczynnik > 1000:1 to pilny problem.

5. Używaj **P95**, nie średniej

Średnia maskuje wartości odstające. Zapytanie ze średnią 10ms, ale P95 wynoszącym 500ms ma problem sporadyczny (lock contention, zimny cache, niestabilny plan wykonania). P95 ujawnia te problemy.

Podsumowanie

`Performance_schema` to najlepsze źródło danych do optymalizacji zapytań MariaDB / MySQL. PmaControl automatyzuje zbieranie, agregację i prezentację tych danych przez pipeline `Aspirateur` → `Digest::integrate` → `ts_mysql_digest_stat` → `dashboard`.

Rezultat: ciągła widoczność najkosztowniejszych zapytań, brakujących indeksów i ewolucji wydajności w czasie. W połączeniu z Marina+ do zautomatyzowanych sugestii, to kompletny workflow optymalizacji wydajności — od wykrycia do naprawy.